

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРАВОСУДДЯ

Декан юридичного факультету
д.ю.н., доцент *К.Р. Добкіна*
«29» *серпня* 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань: 08 «Право»
спеціальність: 081 «Право»

2022-2023 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Інформаційне право» для студентів рівня вищої освіти перший бакалавр за спеціальністю 081 «Право». Київ: ДУІТ, 2022. 15с.

Розробники: Муляр Галина Володимирівна – доцент кафедри правосуддя, доктор юридичних наук,
доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри правосуддя

Протокол від «29» серпня 2022 року №1

в.о. завідувача кафедри правосуддя
д.ю.н.

(підпис) (А.В. Матвійчук)

«29» серпня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань: <u>08 Право</u>	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: <u>081</u> <u>«Право»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальні завдання - (назва): Завдання з модульного контролю		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	2 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		54 год.	82 год.
Індивідуальні завдання: 0 год.			
		Вид контролю: к/р, залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

Для денної форми навчання: 1:2;

Для заочної форми навчання: 1:4.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення інформаційного права України є підготовка сучасного юриста із широким кругозором і знаннями основ теорії і практики інформаційно-правового регулювання суспільних відносин

Завдання: відпрацювання студентами практичних навичок тлумачити інформаційно-правові норми, віднаходити порушення норм інформаційного права з метою використання у ході забезпечення захисту прав і свобод людини.

Вивчення курсу має забезпечити знання студентами:

- інформаційного законодавства;
- загальних і спеціальних властивостей правових актів;
- практики реалізації інформаційно-правових норм.

Попередні курси, потрібні для опанування даної дисципліни:

- Конституційне право України
- Основи захисту прав людини
- Адміністративне право
- Кримінальне право

- Цивільне право
- Міжнародне право

Результати навчання

Навчання дисципліні забезпечує внесок у формування таких компетентностей, передбачених освітньою програмою підготовки бакалаврів права:

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
- ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Фахові компетентності:

- СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.
- СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції у соціально-трудої сфері.
- СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
- СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
- СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення позиції у соціально-трудої сфері.

Результати навчання:

- РН 1.* Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
- РН 6.* Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему
- РН 14.* Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
- РН 19.* Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права

PH 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

PH 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА

Тема 1. Предмет інформаційного права та його принципи. Методи інформаційного права

Правова природа інформаційного права в Україні. Поняття, предмет, принципи інформаційного права. Інформаційне право як наука і як навчальна дисципліна. Методи інформаційного права. Предмет інформаційного права. Функції

інформаційного права. Інформаційне право як наука та навчальна дисципліна. Предмет, методи та функції інформаційного права. Місце інформаційного права в системі правових наук. Взаємодія інформаційного права з іншими галузями права. Система інформаційного права. Державна політика у сфері суспільних інформаційних відносин. Модель інформаційної сфери. Процеси пошуку, отримання і споживання інформації. Особливості створення і розповсюдження інформації, формування інформаційних ресурсів, підготовки інформаційних продуктів, надання інформаційних послуг. Поняття інформаційного простору. Єдиний інформаційний простір. Ознаки єдиного інформаційного простору. Об'єкти інформаційного права. Поняття інформаційної сфери. Інформаційні процеси. Основні об'єкти інформаційної сфери. Структура інформаційної сфери. Інформація як основний об'єкт інформаційної сфери. Особливості правової інформації. Поняття та види інформаційних систем.

Об'єкти інформаційних систем. Інформаційні технології як об'єкт інформаційних правовідносин.

Тема 2. Джерела інформаційного права

Поняття джерел інформаційного права та їх форми. Зовнішні форми інформаційного права. Інформаційне законодавство. Міжнародно-правові стандарти у сфері інформаційного права. Інформаційно-правові договори. Інформаційно-правовий акт. Підзаконні інформаційно-правові акти. Інформаційне законодавство — головне джерело інформаційного права. Становлення інформаційного законодавства України. Загально-правові та спеціально-правові акти, що регулюють суспільні інформаційні правовідносини. Конституційно-правове, цивільно-правове, адміністративно-правове, кримінально-правове регулювання інформаційних відносин. Синтетичні міжгалузеві

комплексні інститути права. Структура інформаційного законодавства України. Поняття джерел інформаційного права. Рівні та структура джерел інформаційного права.

Тема 3. Поняття і класифікація інформації

Поняття «інформація». Класифікація інформації. Право на інформацію та її обмеження. Конституційні положення щодо правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних з інформацією. Поняття та види публічної інформації. Режими доступу до публічної інформації. Інформаційне суспільство. Інформаційна інфраструктура. Інформація, інформаційна діяльність як об'єкт суспільних відносин. Співвідношення понять «інформація», «відомості», «дані», «коди», «сигнали», «знання», «таємниця», «телекомунікація» тощо в суспільних відносинах. Зміст терміна «документ» в інформаційній діяльності. Інформаційні ресурси як предмет суспільних відносин. Інформаційний простір як об'єкт інформаційної діяльності. Поняття та сутність глобального інформаційного простору.

Тема 4. Інформаційні відносини

Поняття та ознаки інформаційних відносин. Елементи інформаційних відносин. Види інформаційних відносин. Інформаційні відносини, що виникають в процесі пошуку, отримання і споживання інформації, інформаційних ресурсів, інформаційних продуктів, інформаційних послуг. Інформаційні відносини, що виникають при створенні й використанні інформаційних систем та мереж, засобів і методів інформаційної безпеки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА

Тема 5. Загальна характеристика інформаційної безпеки

Поняття інформаційної безпеки. Джерела загроз інформаційної безпеки України. Основні складові інформаційної безпеки. Основні функції інформаційної безпеки. Основні принципи побудови концепції інформаційної безпеки. Основні категорії інформаційної безпеки. Забезпечення інформаційної безпеки. Тектологія інформаційної безпеки. Загрози національним інтересам в інформаційній сфері. Методологія інформаційної безпеки. Терміни, що визначають предметну основу інформаційної безпеки. Терміни, що визначають характер діяльності щодо забезпечення інформаційної безпеки. Доступність інформації. Конфіденційність інформації. Цілісність інформації. Стандарти інформаційної безпеки. Стандарт забезпечення захисту. Доктрина інформаційної безпеки.

Тема 6. Система забезпечення інформаційної безпеки

Поняття системи забезпечення інформаційної безпеки. Рівні інформаційної безпеки. Органи (служби) інформаційної безпеки. Нормативно-правові засади побудови, поточної діяльності та розвитку системи забезпечення інформаційної безпеки України. Загрози інформаційної безпеки. Функції системи забезпечення інформаційної безпеки. Мета забезпечення інформаційної безпеки. Методи забезпечення інформаційної безпеки. Види загроз інформаційної безпеки. Оборонна, охоронна та захисна функції держави щодо інформаційних ресурсів єдиного інформаційного простору України. Охорона та захист інформації в автоматизованих (комп'ютерних) системах як вид інформаційної діяльності. Особливості правової охорони комп'ютерної інформації: комп'ютерних програм, автоматизованих баз даних і знань. Інтернет правовідносини.

Тема 7. Забезпечення інформаційної безпеки в інтернет-просторі

Правове регулювання інформаційних відносин, що виникають при забезпеченні інформаційної безпеки в інтернет-просторі. Кібербезпека. Інформаційна безпека в кібернетичному (віртуальному) просторі. Кіберзлочини. Кіберзахист критичної інфраструктури. Кібербезпекова політика. Конвергенція і глобалізація комп'ютерних мереж. Специфіка інформаційної безпеки суспільства в умовах формування глобальної кіберцивілізації.

Тема 8. Забезпечення інформаційної безпеки Інтернету речей

Загальна характеристика Інтернету речей. Структура Інтернету речей. Основні компоненти Інтернету речей. Розумні пристрої. Оцінка небезпек для Інтернету речей. Технології Інтернету речей. Big Data (Великі дані). Інтеграція Інтернету речей в життя людини.

4. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л а б	інд	с.р.		ого	л	п	лаб	ін д
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Інформаційне суспільство та інформатизація. Поняття інформації, її види.	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Поняття, предмет та завдання інформаційного права. Інформаційні правовідносини.	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12

Тема 3. Інформаційна безпека як об'єкт інформаційного права.	12	2	2	-	-	8	15	2	1	-	-	12
Тема 4. Правове регулювання інформаційних відносин.	12	2	2	-	-	8	13	-	1	-	-	12
Разом за змістовим модулем 1	48	8	8	-	-	32	52	4	2	-	-	46
Змістовий модуль 2												
Тема 5. Право на отримання інформації. Доступ до публічної інформації	14	4	2	-	-	8	14	2	-	-	-	12
Тема 6. Міжнародні аспекти інформаційного права. Правове регулювання електронної комерції	13	4	2	-	-	7	12	-	-	-	-	12
Тема 7. Досвід Європейських країн в сфері реалізації інформаційної політики. Шляхи вдосконалення інформаційного законодавства	15	4	4	-	-	7	12	-	-	-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	42	12	8	-	-	22	38	2	0	-	-	36
Усього годин	90	20	16	-	-	54	90	6	2	-	-	82

5.Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д.ф.н.	з.ф.н.
1.	Тема 1. Інформаційне суспільство та інформатизація. Поняття інформації, її види.	2	-
2.	Тема 2. Поняття, предмет та завдання інформаційного права. Інформаційні правовідносини.	2	-
3.	Тема 3. Інформаційна безпека як об'єкт інформаційного права.	2	1
4.	Тема 4. Правове регулювання інформаційних відносин.	2	1
5.	Тема 5. Право на отримання інформації. Доступ до публічної інформації	2	-
6.	Тема 6. Міжнародні аспекти інформаційного права. Правове регулювання електронної комерції	2	-
7.	Тема 7. Досвід Європейських країн в сфері реалізації інформаційної політики. Шляхи вдосконалення інформаційного законодавства	4	-
	Разом	16	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		д.ф.н.	з.ф.н.
1.	Тема 1. Інформаційне суспільство та інформатизація. Поняття інформації, її види.	8	10
2.	Тема 2. Поняття, предмет та завдання інформаційного права. Інформаційні правовідносини.	8	12
3.	Тема 3. Інформаційна безпека як об'єкт інформаційного права.	8	12
4.	Тема 4. Правове регулювання інформаційних відносин.	8	12
5.	Тема 5. Право на отримання інформації. Доступ до публічної інформації	8	12
6.	Тема 6. Міжнародні аспекти інформаційного права. Правове регулювання електронної комерції	7	12
7.	Тема 7. Досвід Європейських країн в сфері реалізації інформаційної політики. Шляхи вдосконалення інформаційного законодавства	7	12
	Разом	54	82

7. Індивідуальні завдання

Підготовка рефератів та доповідей.

8. Методи навчання

Вивчення курсу «Інформаційне право» здійснюється шляхом проведення лекцій та практичних занять. Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання:

- за джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, наочні – демонстрація, ілюстрація.
- за характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.
- за рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

9. Методи контролю

У ході вивчення курсу «Інформаційне право» використовуються такі методи контролю:

Усне опитування – метод контролю, завдяки якому в прямому контакті зі студентом викладач виявляє рівень його знань через різні форми опитування (фронтального, індивідуального, групового). Важливі елементи опитування – зміст і характер питань. За змістом передбачаються:

- а). репродуктивні питання – сприяють чіткому виявленню певних знань, вмінь, навичок;
- б). реконструктивні питання – використання знань в дещо змінених ситуаціях;
- с). творчі питання – розкривають знання і вміння в нестандартних умовах, на основі складних розумових дій, залежно від конкретного матеріалу.

Індивідуальне опитування передбачає доскональну перевірку знань, вмінь, навичок окремих студентів.

Комбіноване опитування – метод, за яким один студент відповідає біля дошки, а інші виконують або індивідуальні, або групові самостійні завдання.

Фронтальне опитування дозволяє викладачеві у відносно короткий строк перевірити знання великої кількості студентів, сприяє систематизації і узагальненню матеріалу, що дуже важливо при переході до вивчення нового матеріалу.

Перевірка письмових робіт (рефератів) – метод, який допомагає виявити: знання фактичного матеріалу; рівень розуміння суті явищ, предметів, що вивчаються; вміння студентів мислити самостійно. Реферативні роботи дозволяють більш ефективно, об'єктивно, оперативно перевірити знання студентів і є вправою, під час якої студент самостійно виконує індивідуальне завдання.

Тестове опитування і оцінка знань – метод, що використовується для швидкого виявлення рівня засвоєння знань у більшій кількості студентів. Передбачаються тести досягнення (засвоєння знань) і тести інтелекту.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Для студентів денної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота							Залік	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
7	7	7	7	7	7	8		

**T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.*

Вид на вчальній роботі за модулями та темами	Форма контролю	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1.		
Тема 1. Семінарське заняття	Активність роботи на семінарському занятті	25
Самостійна робота	Письмова робота або реферат	

студентів		
Тема 2. Семінарське заняття	Активність роботи на семінарському занятті	25
Самостійна робота студентів	Доповідь	
Тема 3. Семінарське заняття	Активність роботи на семінарському занятті	25
Самостійна робота студентів	Письмова робота або реферат	
Тема 4. Семінарське заняття	Активність роботи на семінарському занятті	

Самостійна робота студентів	Письмова робота або реферат	25
Модульний контроль		
Модульний контроль	Модульна контрольна робота	25
Разом за модуль		50
Тема 5.		
Семінарське заняття	Активність роботи на семінарському занятті	25
Самостійна робота студентів	Доповідь	
Тема 6.		
Семінарське заняття	Активність роботи на семінарському занятті	25
Самостійна робота студентів	Письмова робота або реферат	
Тема 7.		
Семінарське заняття	Активність роботи на семінарському занятті	25
Самостійна робота студентів	Реферат	
<i>Загальна кількість балів за всі теми Змістового модулю 2 є середнім арифметичним балів, які отримані студентом за кожну тему модулю</i>		
Модульний контроль	Модульна контрольна робота	25
<i>Загальна кількість балів між модулями вираховується як середнє арифметичне між балами, що отримані студентом за кожен змістовий модуль</i>		

Для студентів заочної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота							Залік	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
7	7	7	7	7	7	8		

11. Методичне забезпечення

- навчальна програма;
- робоча навчальна програма;
- матеріали до семінарських/ практичних, індивідуальних та самостійної роботи студентів;
- комплект завдань для модульних контрольних робіт;
- методичні вказівки та тематика контрольних робіт(для заочної форми навчання);
- конспект лекцій.
- перелік питань до підготовки до заліку.

12.Рекомендована література

Базова

Закони України

1. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV // ВВР, 2003, № 36, ст. 275;
2. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22 травня 2003 року № 852-IV // ВВР, 2003, № 36, ст. 276;
3. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР // ВВР, 1998, № 27-28;
4. Про телекомунікації: Закон України від 18 листопада 2003 року № 1280-IV // ВВР, 2004, № 12, ст. 155;
5. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII // ВВР, 1992, № 48, ст. 650;
6. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 31 травня 2005 року № 2594-IV // ВВР, 2005, № 26, ст. 347;

Допоміжна

1. Основи інформаційного права України / В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.В. Гриценко та ін.; За ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника., Навч. посіб. — К.: Знання, 2004. — 274 с.
2. Окинавская хартия глобального информационного общества. (Окинава, 22 июля 2000 года). Законодавство України, документ 998_163. (Okinawa Charter on Global Information Society. Okinawa, July 22).
3. Правова інформатика: Підручник у 2–х т. / М.Я. Швець, В.М. Фурашев, М.І. Коваль, А.Г. Габович, В.Г. Хахановський, В.С. Цимбалюк, Ю.В. Клімашевська, Л.М. Задорожня, В.М. Брижко та ін. // За ред. В.Я. Тація, Я.Ю. Кондратьєва, М.Я. Швеця. – К.: Парлам. Вид-во, 2004. – 416 с;
4. Виявлення та розслідування злочинів, що вчиняються у сфері інформаційних технологій: Наук.-практ. посіб. / Б.В. Романюк, В.Д. Гавловський, М.В. Гуцалюк, В.М. Бутузов. – К.: Вид-во. Паливода А.В., 2004. – 144 с;
5. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007 — 2015 роки // *Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 12.*
6. Проблеми розбудови інформаційного суспільства в США, Європі та Україні: Державна програма “Електронна Україна” (проект) // *Правова інформатика.* – 1/2004. – С. 80-90;
7. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 31 травня 2005 року № 2594-IV // ВВР, 2005, № 26, ст. 347;
8. Марущак А.І. Інформаційне право: регулювання інформаційної діяльності; Навчальний посібник. - К: КНТ, 2008. - 344с.
9. Швець М., Калюжний Р., Цимбалюк В., Головський В., Брижко В. Україна на шляху до інформаційного суспільства // *Правова інформатика.* -2003. -Ш.-С.90.
10. Міжнародне інформаційне право: Навчальний посібник/ За аг. ред. Шишка О. Р., Мавліханова Р. В., Чеботарьова Ю. А., Батарська О. Ф., Рижкова Є. Ю. - Макіївський екон-гум ін.-т. – Донецьк: Дмитренко Л. Р. , 2011. - 320 с.
11. Виявлення та розслідування злочинів, що вчиняються у сфері інформаційних технологій: Наук.-практ. посіб. / Б.В. Романюк, В.Д. Гавловський, М.В. Гуцалюк, В.М. Бутузов. – К.: Вид-во.

Паливода А.В., 2004. – 144 с;

12. Кормич Б. А. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи: Навч. посібник. – Кондор, 2004. – 384 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України- <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Офіційний портал Верховної Ради України- <http://rada.gov.ua>;
3. Офіційний портал Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського- <http://www.nbuv.gov.ua>;
4. Портал української версії вільної енциклопедії «Вікіпедія»- <http://uk.wikipedia.org>;
5. Інтернет-сайт Юридичних науково-практичних конференцій «Актуальна юриспруденція»- <http://legalactivity.com.ua>;

